

[Úvodní Stránka](#) > ... > [Rodinné Věci a Dědictví](#) > [Rozvod A rozluka](#) > [Italy](#)

Rozvod a rozluka

Obsah zajišťuje

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Jaké jsou podmínky pro dosažení rozvodu?

Zákon stanoví právní požadavky na rozvod manželství (viz oddíl 2). Soud musí ověřit, zda jsou splněny právní požadavky pro vydání rozhodnutí o rozvodu manželství.

Soud musí ověření provést i v případě, když manželé podají společnou žádost o rozvod. Dohoda manželů nepředstavuje sama o sobě důvod pro rozvod manželství – ve skutečnosti proto v Itálii neexistuje něco takového jako rozvod na základě vzájemné dohody: soud musí vždy zjistit skutečnosti, na nichž se návrh zakládá, než rozvod povolí.

Bylo-li manželství uzavřeno podle občanského zákoníku, je rozvodem ukončeno, a pokud strany uzavřely církevní sňatek a manželství bylo řádně zaregistrováno v civilní matrice narození, manželství a úmrtí, rozvod ukončuje jeho účinky podle občanského práva. Řízení se musí účastnit státní zástupce.

Zdroje: zákon č. 898 ze dne 1. prosince 1970 ve znění zákona č. 436 ze dne 1. srpna 1978, zákona č. 74 ze dne 6. března 1987 a zákona č. 55 ze dne 6. května 2015.

2 Jaké jsou důvody k rozvodu?

Kterýkoli manžel může požádat o rozvod manželství z těchto důvodů:

1) pokud je po svatbě druhý z manželů pravomocným rozsudkem odsouzen za zvlášť závažný trestný čin bez ohledu na to, zda byl spáchán před svatbou či posléze, a to:

- k trestu odnětí svobody na doživotí nebo odnětí svobody na více než 15 let, přičemž se může jednat o souhrnný či úhrnný trest za úmyslný trestný čin, s výjimkou politických trestných činů nebo trestných činů spáchaných „na základě zvláštních morálních nebo sociálních příčin“ (*motivi di particolare valore morale e sociale*);

- k trestu odnětí svobody za soulož mezi příbuznými (článek 564 trestního zákoníku) nebo sexuálně motivované trestné činy podle článků 609-*bis* (sexuální zneužívání), 609-*quater*, 609-*quinquies* nebo 609-*octies* (zavedených zákonem č. 66 ze dne 15. února 1996);

- k trestu odnětí svobody za vraždu syna nebo dcery nebo za pokus o vraždu manžela nebo syna či dcery;

- k trestu odnětí svobody, kdy byla dotyčná osoba odsouzena dvakrát či vícekrát za těžkou újmu na zdraví, neplnění vyživovací povinnosti, hrubé zacházení v rodině nebo s nezletilými dětmi nebo zneužití nesvéprávné osoby na úkor manžela nebo dětí, s výjimkou případů, kdy byla osoba podávající návrh na rozvod odsouzena jako spolupachatel nebo kdy manželé obnovili soužití;

2) v případech, kdy:

- druhý manžel byl zproštěn obžaloby za trestný čin soulože mezi příbuznými nebo sexuálního zneužívání podle bodu 1b) a c), pokud soud zjistí, že odpůrce není schopen pokračovat v rodinném soužití nebo rodinné soužití

obnovit;

- manželé žijí odděleně z rozhodnutí soudu – buď po vzájemné dohodě, nebo na návrh jedné ze stran – nepřerušeno po dobu

1. alespoň dvanácti měsíců ode dne, kdy se manželé dostavili k soudu v rámci rozlukového řízení;
2. šesti měsíců v případě rozluky dohodou, včetně situací, kdy manželé dosáhnou vzájemné dohody po sporném rozsudku; nebo
3. šesti měsíců od potvrzeného data uvedeného v dohodě o rozluce dosažené na základě vyjednávání, jichž byl přítomen advokát, nebo ode dne, kdy byla před matričním úředníkem uzavřena dohoda o rozluce;

- trestní řízení ve věci jednoho z trestných činů uvedených v bodě 1b) a c) bylo zastaveno z důvodu jeho promlčení, rozvodový soud však shledá, že by trestný čin sám o sobě jinak vedl k trestní odpovědnosti;

- trestní řízení týkající se trestného činu soulože mezi příbuznými skončilo rozhodnutím, že trestní odpovědnost nevznikla, protože tento čin nevyvolal „veřejné pohoršení“;

- druhý z manželů, cizí státní příslušník, dosáhl prohlášení manželství za neplatné nebo zrušení manželství v zahraničí, nebo uzavřel v zahraničí nové manželství;

- manželství nebylo naplněno;

- jeden z manželů úředně změnil pohlaví: v tomto případě může žádost o rozvod podat osoba, která změnila pohlaví, nebo druhý z manželů.

Stručně lze říci, že kromě „trestněprávních“ případů (které kromě odsouzení za závažné trestné činy zahrnují i případy, kdy je osoba zproštěna obžaloby na základě snížené odpovědnosti, případy, kdy je trestný čin promlčen, a případy soulože mezi příbuznými, kdy chybí objektivní stránka trestní odpovědnosti) jsou možnými důvody k rozvodu manželství: rozlučka; prohlášení manželství za neplatné, zrušení manželství nebo uzavření nového manželství druhým z manželů v zahraničí; nenaplnění manželství nebo změna pohlaví.

3 Jaké jsou právní důsledky rozvodu s ohledem na:

3.1 osobní vztahy mezi manželi (například užívání příjmení)

Rozvod manželství má níže uvedené důsledky.

Zprvu zaniká manželský vztah: obě strany se stávají opět svobodnými a mohou znovu uzavřít manželství.

Žena ztrácí příjmení manžela, pokud si je připojila k vlastnímu příjmení; na žádost však může soud ženě povolit, aby si vedle svého příjmení ponechala i příjmení manžela, je-li prokázáno, že to je v jejím zájmu nebo v zájmu dětí z důvodů, které zasluhují ochranu.

Rozvod neruší příbuzenské vztahy, a zejména neruší překážku manželství v podobě příbuzenství v přímé linii (čl. 87 odst. 4 občanského zákoníku).

Manželé cizího státního občanství neztrácejí občanství, které získali uzavřením manželství.

3.2 rozdělení jmění manželů

Rozvodem zaniká zákonem zřízené společné jmění manželů (*comunione legale*, jež zahrnuje veškeré věci, které manželé nabyli během manželství společně nebo odděleně, s výjimkou osobních věcí uvedených v článku 179 občanského zákoníku) a rovněž případné fondy vyhrazené pro potřeby rodiny (*fondo patrimoniale*). Tyto fondy jsou však zachovány do doby, než děti dosáhnou zletilosti. Rozvod nemá účinek na běžný majetek (*comunione ordinaria*, například věci pořízené před uzavřením manželství poměrným dílem, nebo v průběhu manželství, kdy byl majetek manželů oddělen (*separazione dei beni*)): spojitost se společným jměním lze zrušit na žádost jednoho z manželů.

Rodiči, který žije s nezletilým dítětem, může být přiznáno právo žít i nadále v domácnosti bývalého manželského páru, je-li to v zájmu dítěte.

3.3 nezletilé děti manželů

Soud, který povolí rozvod, rozhodne rovněž o svěřeni nezletilých dětí do společné péče rodičů; pouze výjimečně jsou děti svěřeny do výhradní péče jednomu rodiči. Soud rovněž stanoví pravidla pro styk nezletilých dětí s rodičem, s nímž nežijí ve společné domácnosti; dává pokyny týkající se správy majetku dětí a stanoví měsíční příspěvek na výživu dětí, jenž má být vyplácen rodiči, který s nimi žije ve společné domácnosti.

3.4 vyživovací povinnosti vůči druhému z manželů?

Při povolení rozvodu soud na návrh některé ze stran nařídí pravidelné platby výživného straně, která nemá dostatečné prostředky na živobytí nebo která není z objektivních důvodů schopna si je opatřit. Vyživovací povinnost končí, jakmile příjemce uzavře nové manželství. Jestliže se obě strany dohodnou, lze výživné vyplatit jednorázově, a to převedením vlastnických práv k majetku ve prospěch manžela, který má nárok na výživné (bližší informace viz oddíl „[Nároky z vyživovací povinnosti - Itálie](#)“).

Manželé, kteří v případě rozluky nebo po rozvodu neplatí výživné, se dopouštějí trestného činu neposkytování pomoci své rodině (článek 570 trestního zákoníku).

Jiné účinky: Manžel, který se rozvedl, ale neuzavřel nové manželství a má nárok na výživné, má nárok i na podíl z případného odstupného vyplaceného druhému z manželů. V případě úmrtí bývalého manžela má pozůstalý bývalý manžel právo pobírat pozůstalostní důchod nebo sdílet tento důchod s dalším přeživším manželem a obdržet platbu z pozůstalosti zesnulé osoby, pokud se nachází ve finančních potížích. Zákon umožňuje rovněž tomu z manželů, který má nárok na výživné, získat zástavní právo k nemovitosti nebo požádat o zajištění majetku manžela, který má vyživovací povinnost.

4 Co se v praxi rozumí právním pojmem „rozluka“?

Rozluka znamená, že zákon již po manželích nevyžaduje, aby žili společně. Skutečný rozchod manželů sám o sobě nemá žádný účinek (s výjimkou situací, které nastaly před reformním zákonem č. 151 ze dne 22. května 1975).

Rozluka manželský vztah neruší, nýbrž jej oslabuje.

Rozluku může nařídít soud, nebo k ní může dojít na základě vzájemné dohody.

Zdroje: hmotněprávní pravidla jsou stanovena v občanském zákoníku (článek 150 a násl.; k otázkám dědictví viz články 548 a 585).

5 Jaké jsou podmínky rozluky?

Soudní rozluka - tj. rozluka nařízená soudem - vyžaduje zjištění, že manželé již nejsou schopni žít společně.

Je-li tato podmínka splněna, soud vydá rozhodnutí o rozluce na žádost jednoho z manželů, a to i proti přání druhého manžela.

Výjimečně může soud jednoho z manželů označit za odpovědného za rozluku: to má důsledky pro přiznání výživného během rozluky a po rozvodu a pro dědická práva. Řízení se účastní státní zástupce.

Rozluka po vzájemné dohodě vychází z dohody mezi manželi, stává se však účinnou až po schválení soudem, který odpovídá za zajištění toho, aby dohody mezi manželi respektovaly převažující zájmy rodiny. Zejména v případě, není-li dohoda týkající se péče o děti a výživného na děti v jejich zájmu, soud strany předvolá a požádá o provedení potřebných změn. Jestliže strany žádosti soudu nevyhoví, může schválení rozluky zamítnout.

6 Jaké jsou právní důsledky rozluky?

Osobní vztahy: Rozluka (nařízená soudem nebo po vzájemné dohodě) ruší požadavek na veškeré formy pomoci spojené se společným soužitím. Rovněž přestává platit domněnka otcovství. Žena nepozbývá příjmení svého manžela, pokud bylo připojeno k jejímu vlastnímu příjmení, na žádost manžela však může soud zakázat jeho používání, pokud by mu to mohlo způsobit vážnou újmu. Obdobně může soud ženě dovolit, aby nepoužívala

příjmení manžela, pokud by ji to poškozovalo.

Vlastnictví společného jmění: Společné jmění zaniká prohlášením nepřítomnosti nebo předpokládané smrti jednoho z manželů, prohlášením manželství za neplatné, zrušením manželství nebo ukončením občanskoprávních účinků manželství, rozlukou, soudním oddělením majetku, oboustrannou dohodou manželů o změně manželského vztahu nebo prohlášením úpadku jednoho z manželů.

V případě rozluky zaniká režim společného jmění manželů v okamžiku, kdy soud povolí manželům žít odděleně, nebo ode dne, kdy je zápis o rozluce, na které se manželé společně dohodli, podepsán před předsedou senátu za předpokladu, že je zápis schválen. Rozhodnutí umožňující manželům žít odděleně se zasílá matričnímu úředníkovi tak, aby zrušení společného jmění mohlo být zaevidováno.

Rodičovská odpovědnost: Soud, který povolí rozluce, rozhodne o péči o všechny nezletilé děti a určí výši výživného na dítě, jež musí platit ten z rodičů, který s ním nebydlí ve společné domácnosti (s nímž nezletilé dítě nežije), nebo ve výjimečném případě svěření dítěte do výlučné péče jednomu z rodičů ten rodič, jemuž dítě nebylo svěřeno do péče. Při udělování práva žít nadále v rodinné domácnosti je upřednostněn rodič, který žije s dítětem (bližší informace viz „[Rodičovská zodpovědnost _ Itálie](#)“).

Priznání výživného: Na žádost prizná soud tomu z manželů, který není za rozluce odpovědný a který nemá dostatek vlastních prostředků, nárok na výživné od druhého manžela. Manžel, který nemá dostatek prostředků na živobytí, má nárok na výživné, tj. pravidelnou částku potřebnou na živobytí, i v případě, že je odpovědný za rozluce (bližší informace viz „[Nároky z vyživovací povinnosti - Itálie](#)“).

V případě rozvedených manželů je výslovně stanovena inflační indexace výše výživného; judikatura toto rozšířila i na manžele žijící odděleně.

Opatření stanovená v soudním příkazu týkajícím se péče o děti a výpočtu výživného na děti a na manžela lze změnit. Neplacení výživného je podle článku 570 trestního zákoníku trestným činem.

Rozluce v případě odpovědnosti a bez odpovědnosti: odloučení manželé, kteří nejsou odpovědní za rozluce, mají i nadále stejná dědická práva jako manželé, kteří odloučení nejsou.

Manželé, kteří odpovídají za rozluce, mají z pozůstalosti zesnulé osoby nárok jen na výživné, a to pouze v případě, pokud měli v době dědického řízení nárok na výživné od zemřelého manžela (články 548 a 585 občanského zákoníku).

Jiné účinky: V případě nedodržení povinnosti vzniká na základě rozhodnutí o rozluce nárok na zápis soudní hypotéky a na návrh oprávněné osoby může soud nařadit zabavení majetku povinného manžela nebo vydat příkaz k obstavení příjmů.

7 Co se v praxi rozumí pojmem „prohlášení manželství za neplatné“?

Podle článku 117 a násl. občanského zákoníku může být manželství prohlášeno za neplatné v řadě různých případů. Je vhodné použít kategorii neplatnosti a posoudit důvody neplatnosti a rozhodné právo v každém z těchto případů.

Manželství je neplatné, je-li postiženo jednou z vad stanovených v zákoně, vada však musí být uvedena v žalobě podané soudu.

Žaloba na prohlášení manželství za neplatné nepřechází na dědice s výjimkou situace, kdy se očekává vynesení rozsudku. Řízení se musí účastnit státní zástupce.

Zdroje: hmotněprávní pravidla obsažená v článcích 117–129-bis občanského zákoníku.

8 Jaké jsou podmínky pro prohlášení manželství za neplatné?

Manželství může být neplatné z kteréhokoli z následujících důvodů (článek 117 a násl. občanského zákoníku):

1. Jeden z manželů byl v okamžiku uzavření manželství v manželském svazku: neplatnost je absolutní

a neodvolatelná; návrh může podat kterýkoli z manželů, přímí potomci, státní zástupce nebo kterákoli osoba s oprávněným zájmem.

2. *Impedimentum criminis*: Manželství je uzavřeno mezi dvěma osobami, z nichž jedna byla odsouzena za vraždu nebo pokus o vraždu druhého z manželů; neplatnost je absolutní a nenapravitelná a může ji uplatnit kterýkoli z manželů, státní zástupce nebo kterákoli osoba s oprávněným zájmem.

3. Manželství nemůže být uzavřeno z důvodu duševní choroby jednoho z manželů; rozhodnutí o duševní chorobě lze vydat i po uzavření manželství, je-li prokázáno, že duševní choroba existovala v době uzavření manželství; manželství může zpochybnit opatrovník, státní zástupce nebo kterákoli osoba s oprávněným zájmem.

4. Duševní nezpůsobilost jednoho z manželů (*incapacità naturale*); manželství může zpochybnit manžel, který sice nebyl prohlášen za nesvéprávného, prokáže však, že manželství uzavřel ve stavu duševní nezpůsobilosti. Návrh nelze podat, pokud manželé žili společně po dobu delší než jeden rok poté, co návrhovaatel opět nabyl duševní schopnosti.

5. Jeden z manželů byl nezletilý; návrh může podat kterýkoli z manželů, státní zástupce nebo rodiče; právo nezletilé osoby podat návrh zaniká rok poté, co tato osoba nabude zletilosti.

6. Existoval pokrevní příbuzenský vztah nebo nepokrevní příbuzenský vztah na základě sňatku, osvojení nebo určení otcovství: tento důvod neplatnosti může uplatnit kterýkoli z manželů, státní zástupce nebo kterákoli osoba s oprávněným zájmem, ledaže od svatby uplynul více než jeden rok a jedná se o případ, kdy bylo možno povolení k sňatku získat navzdory příbuzenským vztahům.

7. Nátlak, strach a omyl: souhlas byl vynucen pod pohrůzkou nebo v důsledku mimořádně vážných obav z okolností mimo kontrolu manžela; Souhlas byl vynucen násilím nebo byl udělen z důvodu vážných obav způsobených okolnostmi mimo kontrolu manžela, nebo se jednalo o omyl v osobě nebo omyl týkající se osobnosti druhého z manželů, jak je stanoveno v článku 122 občanského zákoníku; návrh může podat manžel, jehož souhlas byl kvůli jednomu z těchto důvodů neplatný, pokud spolu manželé nežili po dobu jednoho roku od ukončení hrozby násilí nebo zdroje strachu nebo poté, co byl zjištěn omyl.

8. Simulace: Manželství může být zpochybněno kterýmkoli z manželů, který manželství uzavřel s tím, že nebude plnit povinnosti nebo neuplatní práva související s manželstvím. Návrh na prohlášení manželství za neplatné musí být podán do jednoho roku od uzavření sňatku; nelze jej podat, pokud spolu manželé žili jako muž a žena po svatbě, a to i jen velmi krátkou dobu.

9 Jaké jsou právní důsledky prohlášení manželství za neplatné?

Pokud manželé jednali v dobré víře (tj. v době uzavření manželství si nebyli vědomi překážky), manželství se považuje za platné, dokud není prohlášeno za neplatné, a prohlášení manželství za neplatné je účinné od okamžiku, kdy bylo o neplatnosti rozhodnuto (zásada „domnělého manželství“ (*matrimonio putativo*)). Manželství prohlášené za neplatné má účinky platného manželství ve vztahu k jakýmkoli dětem, i když oba manželé jednali se zlým úmyslem.

Soud může také nařídit, aby jeden z manželů poskytoval pravidelné platby druhému manželovi, a to po dobu nejvýše tří let, pokud druhý z manželů nemá odpovídající prostředky a neuzavřel znovu manželství.

Jestliže pouze jeden z manželů jednal v dobré víře, týkají se účinky manželství jen tohoto manžela a dětí. Manžel, který jednal se zlým úmyslem, musí zaplatit spravedlivou náhradu odpovídající výživnému na dobu tří let a musí výživné platit i nadále, nemají-li vyživovací povinnost jiné osoby.

10 Existují alternativní mimosoudní prostředky umožňující řešit otázky týkající se rozvodu bez nutnosti obracet se na soud?

Vyhláškou s mocí zákona č. 132 ze dne 12. září 2014, přeměněnou na zákon č. 162 ze dne 10. listopadu 2014, italská vláda stanovila dva nové alternativní postupy, do nichž nejsou zapojeny soudy:

1) Strany mohou sepsat dohodu (*convenzione di negoziazione assistita*), kterou mezi sebou vyjednaly za

přítomnosti advokáta (s předchozím schválením nebo povolením státního zástupce) a mít tak možnost vyřešit svůj spor mimosoudně smírnou cestou s pomocí advokátů. Tato možnost je dostupná manželům, kteří se snaží dosáhnout rozlučky na základě vzájemné dohody, ukončit občanskoprávní účinky svého manželství nebo své manželství zrušit nebo upravit podmínky, kterými se řídí jejich rozlučka nebo rozvod, i když mají děti, které jsou nezletilé nebo které jsou zletilé, ale mají vážné zdravotní postižení nebo nejsou finančně nezávislé. Touto cestou se manželé mohou vyhnout zahájení soudního řízení (články 2 a 6).

2) Pokud nemají žádné děti, které jsou nezletilé nebo které jsou zletilé, ale mají vážné zdravotní postižení nebo nejsou finančně nezávislé, mají manželé nově možnost uzavřít dohodu před matričním úředníkem, kterou potvrdí svou rozlučku nebo zrušení nebo ukončení občanskoprávních účinků manželství nebo upraví podmínky, kterými se řídí jejich rozlučka nebo rozvod (článek 12).

11 Kam mám podat svůj návrh na rozvod/rozlučku osob/prohlášení manželství za neplatné? Jaké náležitosti musí být splněny a jaké dokumenty by měly být přiloženy k žádosti?

Celá záležitost byla reformována čl. 3 odst. 33 legislativního nařízení č. 149 ze dne 10. října 2022, kterým byla do občanského soudního řádu zavedena hlava IV-bis (pravidla pro řízení týkající se osob, nezletilých a rodiny).

V důsledku těchto změn byl do kapitoly III občanského zákoníku vložen nový oddíl II, který se zabývá řízením o rozluce, zrušení nebo zániku občanskoprávních účinků manželství, zrušení občanského partnerství a úpravě výkonu rodičovské odpovědnosti, jakož i změnách příslušných podmínek.

Podle článku 473-bis.1 občanského soudního řádu platí, že nestanoví-li zákon jinak, musí být návrh podán u soudu pro osoby, nezletilé a rodiny (*Tribunale per le persone, per i minorenni e le famiglie*), který rozhoduje v senátu; případ však může projednat a přezkoumat pověřený člen senátu. Mají-li být v řízení přijata opatření týkající se nezletilého dítěte, místně příslušným soudem je soud v místě obvyklého bydliště dítěte; ve všech ostatních případech se použijí obecná pravidla o místní příslušnosti, a kritériem tedy je bydliště odpůrce (článek 473-bis.11 občanského soudního řádu). Pokud odpůrce nelze dohledat nebo pobývá v zahraničí, je příslušný soud v místě bydliště navrhovatele, nebo pobývá-li navrhovatel v zahraničí, může věc projednat kterýkoli soud v Itálii.

Podaný návrh musí obsahovat:

1. název soudu, k němuž se žádost podává;
2. jméno, příjmení, místo a datum narození, státní příslušnost, místo pobytu, bydliště nebo místo, kde se zdržuje, a daňové identifikační číslo navrhovatele a odpůrce a společných dětí stran řízení, pokud jsou nezletilé, nebo zletilých dětí, které však nejsou finančně nezávislé nebo mají vážné zdravotní postižení, a dalších osob, jichž se návrhy nebo řízení týkají;
3. jméno, příjmení a daňové identifikační číslo právního zástupce spolu s uvedením plné moci;
4. předmět návrhu;
5. jasné a stručné vyličení skutečností a právních otázek, na nichž se návrh zakládá, a podobu rozhodnutí, o něž se žádá;
6. seznam důkazů, o něž se navrhovatel opírá, a listin, které přikládá ke spisu.

V návrhu musí být rovněž uvedena jiná stávající řízení, která se zcela nebo zčásti týkají stejných nebo souvisejících návrhů. K návrhu musí být přiložena kopie všech opatření, včetně předběžných opatření, která již byla v tomto řízení přijata.

K návrhu a odpovědi na návrh musí být vždy přiloženy listiny uvedené v čl. 473-bis.12 třetím odstavci, zejména:

1. daňová přiznání za poslední tři roky;
2. listinné doklady o vlastnictví věcných práv k zapsanému nemovitému a movitému majetku, jakož i k akciím;
3. bankovní výpisy a finanční výkazy za poslední tři roky.

V souladu s ustanoveními článku 473-bis.49 občanského soudního řádu mohou strany v návrhu na zahájení řízení o rozluce rovněž požádat o zrušení nebo zánik občanskoprávních účinků manželství a o související nároky. Takto podané návrhy jsou přípustné po uplynutí lhůty stanovené pro tento účel zákonem a po nabytí právní moci

rozhodnutí, kterým je prohlášena rozlučka.

Návrh musí být podán u příslušného soudu spolu s listinami, které jsou v něm uvedeny.

Předseda do tří dnů od podání návrhu určí zpravodaje, který může být pověřen vedením řízení, a nařídí jednání, na němž se strany poprvé dostaví k soudu, a také stanoví lhůtu, v níž se má dostavit odpůrce, přičemž toto musí proběhnout nejméně 30 dnů před jednáním. Pokud je odpůrce duševně nemocný nebo není svéprávný, předseda jmenuje zvláštního opatrovníka.

Maximální doba mezi podáním návrhu a jednáním činí 90 dní.

Článek 473-bis.51 upravuje postup týkající se společných návrhů podaných stranami.

Společný návrh související s řízením uvedeným v článku 473-bis.47 musí být podán u soudu v místě pobytu nebo bydliště jedné ze stran. Návrh musí být podepsán stranami a musí rovněž obsahovat údaje o příjmech a majetku za poslední tři roky a o nákladech, které strany ponесou, jakož i o podmínkách spojených s potomstvem a ekonomickými vztahy. Prostřednictvím návrhu mohou strany rovněž upravit své majetkové vztahy, a to zcela nebo zčásti. Pokud si přejí využít možnosti nahradit ústní jednání písemnými vyjádřeními, musí o to požádat v návrhu, v němž se vyjádří, že si nepřejí smír a předloží listiny uvedené v čl. 473-bis.13 třetím odstavci. Po podání návrhu předseda nařídí jednání, na něž se strany dostaví před soudce zpravodaje, a zajistí zaslání listin státnímu zástupci, který se k nim vyjádří nejpozději tři dny před datem jednání. Při jednání soudce poté, co vyslechne strany a vezme na vědomí jejich přání nesmiřovat se, postoupí věc k rozhodnutí. Soudce si může vždy vyžádat jakákoli nutná vysvětlení a požádat strany o předložení listin uvedených v čl. 473-bis.12 třetím odstavci. Senát vydá rozhodnutí, jímž schválí nebo vezme na vědomí dohody mezi stranami. Jsou-li dohody v rozporu se zájmy dětí, předvolá strany a uvede změny, které je třeba přijmout, a pokud je řešení nevhodné, návrh ve stávající podobě zamítne. V případě společného návrhu na změnu podmínek, které se týkají výkonu rodičovské odpovědnosti k dětem a finančních příspěvků na děti nebo na strany řízení, předseda určí zpravodaje, který po obdržení stanoviska státního zástupce podá zprávu na neveřejném jednání. Soudce nařídí, aby se strany dostavily osobně, jestliže o to společně požádají nebo pokud je třeba objasnit nové navrhované podmínky.

12 Je možno získat právní pomoc na pokrytí nákladů spojených s řízením?

Právní pomoc (*patrocinio a spese dello Stato*), a tudíž i právní zastoupení je možné získat, aniž by bylo nutné uhradit odměnu právníka a ostatní soudní výlohy. Právní pomoc je dostupná také cizím státním příslušníkům oprávněně pobývajícím v Itálii. Podmínky pro nárok jsou uvedeny v zákoně č. 217 ze dne 30. července 1990 a v informačním přehledu o právní pomoci. Žádosti o právní pomoc musí být předloženy příslušné advokátní komoře (*consiglio dell'ordine degli avvocati*); viz internetové stránky advokátních komor (např. advokátní komory v Římě) a internetové stránky Ministerstva spravedlnosti.

Zdroje: zákon č. 217 ze dne 30. července 1990, ve znění zákona č. 134 ze dne 29. března 2001.

13 Je možné podat proti rozhodnutí o rozvodu manželství/rozluce/prohlášení manželství za neplatné opravný prostředek?

Proti rozhodnutí o rozluce, rozvodu manželství nebo prohlášení manželství za neplatné je možno podat opravný prostředek. Opravný prostředek se podává ve formě návrhu, který musí obsahovat informace stanovené v článku 342 občanského soudního řádu.

14 Co musím udělat pro to, aby rozhodnutí o rozvodu/rozluce/prohlášení manželství za neplatné, které vynesl soud v jiném členském státě, bylo uznáno v tomto členském státě?

Rozhodnutí vydaná v členském státě před 1. srpnem 2022 se v ostatních členských státech provádějí podle jednotných pravidel pro uznávání stanovených v nařízení (ES) č. 2201/2003 („Brusel IIa“). Rozhodnutí vydaná po 1. srpnu 2022 se v členských státech EU uznávají podle navazujícího nařízení (EU) 2019/1111 ze dne 25. června 2019 o příslušnosti, uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské odpovědnosti

a o mezinárodních únosech dětí („Brusel IIb“).

Podle obou nařízení se rozhodnutí ve věcech manželských uznávají automaticky. Rozhodnutí o rozvodu, rozluce a prohlášení manželství za neplatné, proti nimž již není možné v členském státě původu podat opravný prostředek, se provádějí spolu s příslušným osvědčením, aniž by bylo nutné aktualizovat zápisy v evidenci občanů dožádaného členského státu. Mimosoudní dohody v manželských věcech (jako jsou dohody na základě jednání stran uzavřené na závěr postupu stanoveného ve vyhlášce s mocí zákona č. 132 ze dne 12. září 2014, přeměněné na zákon č. 162 ze dne 10. listopadu 2014), jsou v rámci EU rovněž prováděny podle nařízení Brusel IIb.

Každá ze účastněných stran může požádat o prohlášení v tom smyslu, že rozhodnutí zahraničního soudu musí nebo nesmí být uznáno; důvody pro zamítnutí uznání jsou výslovně a v úplnosti stanoveny v příslušném nařízení. Žaloba ve formě návrhu určeného soudu (*ricorso*) musí být podána odvolacímu soudu (*corte di appello*) místně příslušnému podle místa výkonu rozhodnutí, jak je stanoveno v italských vnitrostátních právních předpisech. Soud rozhodne bezodkladně, a to s vyslechnutím druhé strany, či bez jejího vyslechnutí, a rozhodnutí je oznámeno navrhovateli. V souladu s článkem 30 *bis* legislativního nařízení č. 150 ze dne 1. září 2011, ve znění legislativního nařízení č. 149/2022, probíhá řízení neveřejně, bez účasti druhé strany.

15 Na který soud bych se měl obrátit, pokud chci rozporovat uznání rozhodnutí o rozvodu/rozluce/zrušení manželství vynesnému v jiném členském státě? Jaké řízení se v těchto případech použije?

Proti rozhodnutí vydanému bez veřejného jednání lze podat opravný prostředek do 60 dnů od doručení usnesení.

Proti rozhodnutí o této námitce lze poté podat opravný prostředek ke kasačnímu soudu (viz přílohy k uvedenému nařízení).

16 Právo, kterého státu se použije na rozvodové řízení mezi manželi, kteří nežijí v tomto členském státu nebo kteří mají rozdílná státní občanství?

Itálie se účastní nařízení Rady (EU) č. 1259/2010, kterým se zavádí posílená spolupráce v oblasti rozhodného práva ve věcech rozvodu a rozlučky („Řím III“). Rozhodným právem pro řízení o rozvodu a rozluce v situacích se zahraničním prvkem je právo, které si strany zvolí v souladu s ustanoveními článků 5, 6 a 7 tohoto nařízení, a pokud volbu neprovedly, je jím právo určené podle hraničních určovatelných stanovených v článku 8. Do hry vstupují jednotná omezení použití cizího práva stanovená tímto nařízením.

Článek 31 zákona č. 218 ze dne 31. května 1995, jímž se reformuje italské mezinárodní soukromé právo, ve znění legislativního nařízení č. 149/2022, který se použije vždy, když se nepoužije jednotné evropské mezinárodní soukromé právo, rovněž plně odkazuje na pravidla stanovená v nařízení č. 1259/2010 a konkrétně stanoví, že strany mohou rozhodné právo určit vzájemnou písemnou dohodou ve smyslu jeho článku 5, a že k určení může dojít i v průběhu řízení až do skončení jednání, na kterém se strany poprvé dostaví k soudu, a to i prostřednictvím prohlášení manželů do protokolu buď osobně, nebo prostřednictvím zvláštního právního zástupce.

Tyto internetové stránky jsou součástí portálu [Vaše Evropa](#).

Velice uvítáme jakoukoli [zpětnou vazbu](#) ohledně užitečnosti poskytnutých informací.

Poslední aktualizace: 10/12/2024

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.